

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 20. aprill 2021
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0328(COD)

5628/2/21
REV 2 ADD 1

CYBER 13
TELECOM 25
COPEN 35
COPS 33
COSI 14
CSC 26
CSCI 13
IND 25
RECH 36
ESPACE 6
CODEC 92
PARLNAT 92

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse küberturvalisuse valdkonna tööstuse, tehnoloogia ja teadusuuringute Euroopa pädevuskeskus ning riiklike koordineerimiskeskuste võrgustik

- Nõukogu põhjendused
- Nõukogus vastu võetud 20. aprillil 2021

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 12. septembril 2018 digitaalse ühtse turu strateegia raames vastu ja edastas nõukogule ja Euroopa Parlamendile ettepaneku Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega luuakse Euroopa küberturvalisuse tööstusliku, tehnoloogilise ja teadusliku pädevuse keskus ning riiklike koordineerimiskeskuste võrgustik¹ ja mille õiguslikuks aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 173 lõige 3 ja artikkel 188.
2. Ettepaneku eesmärk on aidata ELil säilitada ja arendada küberturvalisuse valdkonna tehnoloogia- ja tööstusalast suutlikkust, mis on vajalik liidu digitaalse ühtse turu turvalisuse tagamiseks. Ettepanekus nähakse ette järgmiste struktuuride loomine kolmel institutsioonilisel tasandil: riiklike koordineerimiskeskuste võrgustik (riiklikul tasandil), küberturvalisuse pädevuskogukond (sidusrühmade tasandil) ning küberturvalisuse valdkonna tööstuse, tehnoloogia ja teadusuuringute Euroopa pädevuskeskus (ELi tasand). Pädevuskeskus hakkab haldama ELi eelarvest saadavat küberturvalisusega seotud rahalist toetust ning edendab ELi, liikmesriikide ja tööstuse ühiseid investeeringuid, et suurendada ELi küberturvalisust.
3. Komisjon esitas ettepaneku horisontaalsele küberküsimumuste töörühmale (edaspidi „töörühm“) 17. septembril 2018; sellele järgnes mõjuhinnangu läbivaatamine töörühma 28. septembri 2018. aasta koosolekul. Ettepaneku arutelu töörühmas algas 28. septembril 2018 Austria eesistumise ajal ning jätkus Rumeenia, Soome, Horvaatia ja Saksamaa eesistumise ajal.
4. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse² ettepaneku kohta vastu 23. jaanuaril 2019. Komitee tervitas komisjoni algatust, pidades seda oluliseks sammuks küberturvalisuse sektori strateegia väljatöötamisel ning strateegiliseks sammuks kindla ja ulatusliku digitaalse autonoomia saavutamisel.

¹ 12104/18.

² 5898/19.

5. Euroopa Parlamendis määrati toimik tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile (ITRE) ning raportööriks määrati Julia REDA (ITRE, Verts/ALE). Raport võeti tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonis vastu 19. veebruaril 2019 ning parlament kiitis selle heaks 2019. aasta märtsi esimesel täiskogu istungil. Euroopa Parlament võttis 17. aprillil 2019 vastu oma esimese lugemise seisukoha, esitades komisjoni ettepaneku kohta 112 muudatusettepanekut. Poolt hääletas 489, vastu 73 ja erapooletuks jäi 56 parlamendiliiget. Pärast Euroopa Parlamendi valimisi määrati uueks raportööriks Rasmus ANDRESEN (ITRE, Verts/ALE).
6. COREPER andis 13. märtsil 2019 volitused³ alustada läbirääkimisi Euroopa Parlamendiga. Pärast seda on toimunud viis kolmepoolset kohtumist: 13. ja 20. märtsil 2019 Rumeenia eesistumise ajal, 25. juunil 2020 Horvaatia eesistumise ajal ning 29. oktoobril ja 11. detsembril 2020 Saksamaa eesistumise ajal.
7. Esimene kolmepoolne kohtumine toimus 13. märtsil 2019 Strasbourgis ja selle käigus ei peetud sisulisi arutelusid. Mõlemad pooled esitasid oma seisukohad ja oma vastavates ettepanekutes esitatud peamised muudatused ning leppisid kokku järgmistes sammudes ja ajakavas. Kaasseadusandjad kinnitasid oma kindlat tahet jõuda kokkuleppele niipea kui võimalik.
8. Teine kolmepoolne kohtumine toimus 20. märtsil 2019 Brüsselis ning selle käigus arutati esimesel tehnilisel kohtumisel poliitiliseks tunnistatud küsimusi, peamiselt pädevuskeskuse missiooni ja ülesannete, rahastamise ja pädevuskeskuse nõukoguga seotud küsimusi. Eesistujariik Rumeenia tugines oma lähenemisviisis esimeseks kolmepoolseks kohtumiseks saadud volitustele. Teisel kolmepoolsel kohtumisel ilmnes mõlema poole positiivne suhtumine, kuna mitmes küsimuses näidati üles paindlikkust ja anti suuniseid tehnilisel tasandil, et kompromisstekstiga edasi liikuda.

³ 7583/19.

9. COREPER kiitis 3. juunil 2020 heaks muudetud volitused läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga⁴. Kolmas kolmepoolne kohtumine toimus 25. juunil 2020 Horvaatia eesistumisaja lõpus, et teavitada Euroopa Parlamenti nõukogu uute volitustega hõlmatud peamistest muudatustest, keskendudes 1) pädevuskeskuse missioonile, eesmärkidele ja ülesannetele, 2) selle struktuurile, 3) finantssätetele ja 4) küberturvalisuse pädevuskogukonnale.
10. Saksamaa eesistumise ajal lahendati nõukogus üks lahendamata küsimus, leppides kokku nõukogu seisukohas hääleõiguste kohta pädevuskeskuse nõukogus. COREPER võttis 22. juulil 2020 vastu muudetud volitused, milles selgitatakse komisjoni vetoõiguse ulatust.
11. Veel üks lahendamata küsimus, mis puudutas pädevuskeskuse asukohta, lahendati COREPERi 28. oktoobri 2020. aasta koosolekul, kus liikmesriikide valitsuste esindajad leppisid kokku pädevuskeskuse asukoha valimise menetluses⁵. Liikmesriikide valitsuste esindajad tegid COREPERi 9. detsembri 2020. aasta koosolekul otsuse asukoha kohta. Asukohaks valiti Bukarest (Rumeenia).
12. Neljandal kolmepoolsel kohtumisel, mis toimus 29. oktoobril 2020, anti tehnilisele tasandile laialdased volitused kompromisside leidmiseks ülejäänud lahendamata küsimustes. Mitmel tehnilisel koosolekul saavutati enamikus küsimustes kompromissid.
13. 11. detsembril 2020 toimunud viiendal ja viimasel kolmepoolsel kohtumisel jõudsid nõukogu ja Euroopa Parlament esialgsele kokkuleppele kooskõlas volitustega, mida COREPER uuendas 9. detsembril 2020. COREPER kiitis 18. detsembril 2020 heaks kolmepoolsel kohtumisel kokku lepitud lõpliku kompromissteksti.

⁴ 8315/20.

⁵ 13405/20.

II. EESMÄRK

14. Kõnealuse ettepanekuga nähakse ette pädevuskeskuse loomine, mis oleks ELi peamine vahend, et koondada küberturvalisuse teadusuuringutesse, tehnoloogiasse ja tööstusarengusse tehtavad investeeringud. Samuti haldaks see küberturvalisusega seotud rahalist toetust programmide „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“. Nagu eespool märgitud, nähakse selles ettepanekus ette ka riiklike koordineerimiskeskuste võrgustiku ja küberturvalisuse pädevuskogukonna loomine.
15. Pädevuskeskusel oleks liikmesriikide ja komisjoni esindajatest koosnev nõukogu, mis määrab kindlaks pädevuskeskuse tegevuse üldsuuna ning tagab, et pädevuskeskus täidab oma ülesandeid vastavalt kõnealusele määrusele. Pädevuskeskuse eesmärk oleks tagada parem teadusuuringute ja innovatsiooni koordineerimine ning strateegiate rakendamine ELi ja liikmesriikide tasandil ning võimaldada liikmesriikidel võtta vastu otsuseid oma osaluse kohta ühismeetmetes.
16. Pädevuskeskus oleks suuteline:
- i) rakendama teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas võetavaid meetmeid (mida toetatakse programmist „Euroopa horisont“) ning suutlikkuse suurendamise meetmeid (mida toetatakse programmist „Digitaalne Euroopa“) kooskõlas eespool nimetatud juhtimissüsteemiga (s.t komisjon ja liikmesriigid);
 - ii) toetama koos liikmesriikidega kõrgetasemeliste küberturvalisuse seadmete, töövahendite ja andmetaristu arendamist ja hankimist Euroopas ning tagama uusimate küberturvalisuse toodete ja lahenduste ulatusliku kasutuselevõtu kogu majanduses; selleks saaks pädevuskeskus hõlbustada ka suutlikkuse ühist omandamist liikmesriikide nimel.

III. NÕUKOGU ESIMISE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

A. MENETLUSLIK KONTEKST

17. Euroopa Parlament ja nõukogu pidasid läbirääkimisi, eesmärgiga saavutada kokkulepe nõukogu esimese lugemise seisukoha etapis („varane teise lugemise kokkulepe“). Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekst kajastab kahe kaasseadusandja vahel komisjoni toetusel kokku lepitud kompromisspaketti.

B. PEAMISTE KÜSIMUSTE KOKKUVÕTE

18. Võrreldes komisjoni esialgse ettepanekuga on mõlema kaasseadusandja poolt kokku lepitud järgmised peamised muudatused.

- 1) Mitmesse sättesse lisati kompromiss-sõnastus, et viia tekst kooskõlla programmi „Digitaalne Euroopa“ käsitleva määruse ja programmi „Euroopa horisont“ käsitleva määruse sätetega, kuna pädevuskeskus hakkab haldama programmide „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“ antavat küberturvalisusega seotud rahalist toetust;
- 2) viide pädevuskeskuse asukohale jäeti määruse regulatiivosast (artikkel 1) välja. Selle asemel lisati uus põhjendus 20;
- 3) lisati mitu asjakohaselt määratletud mõistet, nagu „küberoht“, „ühismeede“, „mitterahaline osalus“ ja „Euroopa digitaalse innovatsiooni keskus“;
- 4) lisati mõiste „tegevuskava“, mis tähendab terviklikku ja kestlikku küberturvalisuse tööstus-, tehnoloogia- ja teadusuuringute strateegiat, milles määratakse kindlaks strateegilised soovitused Euroopa küberturvalisuse tööstus-, tehnoloogia- ja teadusuuringute valdkonna arendamiseks ja kasvuks ning pädevuskeskuse tegevuse strateegilised prioriteedid;

- 5) pädevuskeskuse ülesanded, mis algselt sätestati ühes ja samas artiklis koos pädevuskeskuse eesmärkidega, on nüüd sätestatud eraldi artiklis ning tehakse vahet pädevuskeskuse strateegiliste ülesannete ja rakendusülesannete vahel;
- 6) tugevdati ENISA rolli. ENISA on pädevuskeskuse nõukogus alaline vaatleja ning võib anda nõu ja sisendit tegevuskava ning iga-aastase ja mitmeaastase tööprogrammi koostamisel;
- 7) lisati uued sätted, mis käsitlevad riiklikke koordineerimiskeskusi, eelkõige nende keskuste määramist ja komisjoni hindamisi;
- 8) veelgi täpsustati pädevuskeskuse nõukogu ülesandeid, eelkõige seoses tegevuskava ning iga-aastase ja mitmeaastase tööprogrammi vastuvõtmisega;
- 9) muudeti pädevuskeskuse nõukogu hääletuskorda ning komisjoni ettepanekus sisaldunud algse sätte asemel, mille järgi pidanuks ELile hakkama kuuluma 50% hääleõigustest, kehtestati põhimõte „üks liige – üks hääl“. Kuid teatavate otsuste puhul, mis on seotud liidu eelarve täitmise ja iga-aastase ja mitmeaastase tööprogrammi ning liikmesriikide osaluse arvutamise metoodikaga, on komisjonil 26% hääleõigustest. Pädevuskeskuse nõukogu võtab otsused vastu kõigi selle liikmete vähemalt 75% häälteenamusega;
- 10) tööstuse ja teaduse nõuandekogu muudeti strateegiliseks nõuanderühmaks, mis annab nõu pädevuskeskuse ja küberturvalisuse pädevuskogukonna vahelise korrapärase dialoogi põhjal;
- 11) küberturvalisuse pädevuskogukond koosneb ühingutest ja organisatsioonidest ja ei hõlma üksikisikuid; kompromissina võivad pädevuskeskus ja selle organid kasutada ka üksikisikute / füüsiliste isikute eksperditeadmisi, rakendades neid isikuid ajutiste ekspertidena;

12) lisati uued artiklid 35 („Sooline tasakaal“) ja 39 („Pädevuskeskuse juriidilise isiku staatus“).

IV. KOKKUVÕTE

19. Nõukogu esimese lugemise seisukoht kajastab nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahel komisjoni toetusel kokku lepitud kompromisspaketti.

20. Nõukogu hinnangul kujutab tema esimese lugemise seisukoht endast tasakaalustatud paketti ning kui uus määrus vastu võetakse, on sellel väga tähtis osa ELi tööstus-, tehnoloogia- ja teadusosalase suutlikkuse edasiarendamisel küberturvalisuse valdkonnas.
